

معرفی پرسشنامه

پرسشنامه استاندارد سازگاری اجتماعی کالیفرنیا (کلارک و همکاران 1953، به نقل از آخوندی، 1379).

تعریف مفهومی متغیر پرسشنامه

سازگاری اجتماعی: سازگاری اجتماعی عبارت است از رفتار مفید و مؤثر آدمی در تطبیق با محیط، به گونه‌ای که تنها با تغییرات محیطی هم‌رنگی نکرده و به پیروی ناهشیار از آن کفایت نمی‌کند، بلکه خود نیز می‌تواند در محیط تأثیر گذاشته و آن را به گونه‌ای متناسب تغییر بدهد (بارولو، 2002، به نقل از پور سید و همکاران، 1389).

تعریف عملیاتی متغیر پرسشنامه

سازگاری اجتماعی: منظور از سازگاری اجتماعی در این پژوهش، نمراتی است که مددجویان دختر با نقص بینایی در پیش‌آزمون-پس‌آزمون در نسخه تجدید نظر شده پرسشنامه سازگاری اجتماعی کالیفرنیا (1953)، قسمت 90 سوالی سازگاری اجتماعی کسب می‌کنند.

مولفه های پرسشنامه و پرسشنامه:

در زمینه سازگاری اجتماعی پنج زمینه مطرح می‌باشد که عبارتند از: قالب‌های اجتماعی، مهارت‌های اجتماعی، علایق ضد اجتماعی، روابط مدرسه‌ای و روابط اجتماعی.

دستورالعمل

با سلام و تشکر از اینکه وقت خود را در اختیار ما قرار دادید، چند نکته را به اطلاع شما می‌رسانیم.

- پرسشنامه‌ای که در اختیار شما قرار دارد دارای 90 سوال می‌باشد که پاسخنامه آن ضمیمه سوالات می‌باشد.

- پاسخ سوالات فقط دارای دو گزینه بله و خیر می‌باشد. لطفاً فقط به یکی از گزینه‌ها پاسخ دهید.

- سوالات پاسخ صحیح یا غلط ندارند. گزینه‌هایی که شما انتخاب می‌کنید صرفاً نظر شما را نشان می‌دهد. بنابراین لطفاً به تمام سوالات پاسخ دهید. دقت شما در پاسخگویی به سوالات باعث دقیق‌تر شدن نتایج پژوهش خواهد شد.

از اینکه به تمام سوالات با صبر و حوصله و دقت پاسخ می‌دهید سپاسگزاریم.

بخش دوم A

- 1- آیا انجام دادن کار ممنوع درست است؟
- 2- آیا لازم است همیشه به عهد و پیمان خود وفادار باشیم؟
- 3- آیا کسانی را که عقیده مخالف شما دارند مسخره می‌کنید؟
- 4- آیا لازم است نسبت به افرادی که دوست نداریم مهربان باشیم؟
- 5- آیا نسبت به افراد غیرقابل تحمل باید مؤدب باشیم؟
- 6- آیا مردم باید به اخطار (از وسط خیابان نروید) عمل کنند؟
- 7- آیا صحیح است محصولی چیزی را که پیدا می‌کند برای خود بردارد؟
- 8- آیا درست است از دیگران به علت کمک‌های خیلی کم تشکر کنیم؟
- 9- آیا در موقع بی‌پولی درست است اشیایی که واقعاً به آنها احتیاج است دزدیده شود؟
- 10- آیا رفتار دانش‌آموزان ثروتمند از رفتار دانش‌آموزان فقیر بهتر است؟
- 11- آیا درست است به افرادی که به شکل مسخره در مشکلات وامانده‌اند بخندیم؟
- 12- آیا برای به دست آوردن چیزی که آسان به دست نمی‌آید حقه زدن درست است؟

- 13- آیا درست است به افرادی که عقاید احمقانه دارند بخندیم؟
- 14- آیا باید نسبت به دانش‌آموزان تازه وارد رفتار دوستانه داشته باشیم؟
- 15- اگر خانواده اجازه رفتن به سینما و مهمانی را ندهد درست است که داد و بیداد کنیم؟

بخش دوم B

- 16- آیا موقع عصبانیت می‌توانید خود را کنترل کنید؟
- 17- آیا تحسین افرادی که کارهای خوب انجام می‌دهند برای شما مشکل است؟
- 18- آیا به خاطر آوردن نام اشخاصی که ملاقات می‌کنید برای شما آسان است؟
- 19- آیا دوست دارید در برابر جمع به نوعی بازی که بلد نیستید بپردازید؟
- 20- آیا از صحبت با افراد تازه آشنا لذت می‌برید؟
- 21- آیا به خاطر پاداش به دیگران کمک می‌کنید؟
- 22- آیا می‌توانید یک مهمانی سرد را رونق دهید و گرم کنید؟
- 23- آیا وقتی بازی را می‌بازید خودتان را در مقابل دیگران کنترل می‌کنید؟
- 24- آیا ناراحتی دیگران غالباً شما را رنج می‌دهد؟
- 25- آیا ترتیب دادن مهمانی و فعالیت‌های اجتماعی برای شما سخت است؟
- 26- آیا گرفتن دوست‌های تازه برای شما آسان است؟
- 27- آیا دوست دارید در خانه خود مهمانی داشته باشید؟
- 28- آیا احساس می‌کنید که می‌خواهید صحبت افراد پرچانه را قطع کنید؟
- 29- آیا می‌توانید کاری کنید که به همکلاس‌های شما در مهمانی خوش بگذرد؟

30- آیا با دختران و پسرانی که تازه آشنا می‌شوید معمولاً به آسانی صحبت می‌کنید؟

بخش دوم C

31- آیا اشیا را که مردم بدون دلیل منطقی نمی‌پذیرند برای خود برمی‌دارید؟

32- آیا اغلب کودکان کوچکتر را برای استفاده خود به کار می‌گیرید؟

33- آیا از والدین و معلمان خود وقتی با شما مهربان نباشند اطاعت می‌کنید؟

34- آیا برای به دست آوردن چیزی که حق دارید گاهی به تشویق دوستان، با همکلاسان خود نزاع می‌کنید؟

35- آیا فکر می‌کنید دروغ گفتن بهترین راه فرار از مشکلات است؟

36- آیا برای ثابت کردن نظرات خود اغلب نزاع می‌کنید؟

37- آیا به خاطر نزاع با همکلاس‌های خود گاهی سرزنش می‌شوید؟

38- آیا وقتی با بچه‌ها بازی می‌کنید احساس می‌کنید آنها خوشحال می‌شوند؟

39- آیا رفتار برخی افراد چنان ظالمانه است که آزرده شدن آنها را درست بدانید؟

40- آیا رفتار برخی افراد با شما گاه چنان بد است که می‌خواهید، هر چیزی را که جلوی دست شماست، بشکنید؟

41- آیا گاهی درست است کارها را به دست افراد بد بسپاریم؟

42- آیا برخی افراد چنان بد هستند که دشنام دادن به آنها شایسته باشد؟

43- آیا لازم است گاهی برای گرفتن حق خود عصبانی شوید؟

44- آیا فکر می‌کنید برخی افراد شایسته تنبیه هستند؟

45- آیا وقتی بتوانید با افراد بد آن گونه که شایسته آنهاست رفتار کنید

خوشحال می‌شوید؟

بخش دوم D

46- آیا افراد خانواده به سبب کاری که برای آنها انجام می‌دهید با شما

مهربان هستند؟

47- آیا گاهی افراد خانواده را اذیت می‌کنید؟

48- آیا برای ترجیح یکی از افراد خانواده به دیگران دلیل قانع کننده‌ای

دارید؟

49- آیا افراد خانواده شما را فردی موفق می‌دانند؟

50- آیا افراد خانواده فکر می‌کنند شما از آنها کناره‌گیری می‌کنید؟

51- آیا افراد خانواده فکر می‌کنند شما به چیزهایی بی‌ارزش علاقه مند

هستید؟

52- آیا گاهی احساس می‌کنید نباید در خانه زندگی کنید؟

53- آیا از همنشینی با افراد خانواده در خانه لذت می‌برید؟

54- آیا ترجیح می‌دهید دوستان خود را به سبب نامناسب بودن خانه در

خارج ببینید؟

55- آیا گاه خود را بدین سبب که رفتارتان مناسب با خانواده نیست

محکوم می‌کنید؟

56- آیا در خانه خوش اخلاق و بذله گو هستید؟

57- آیا تشکر از افراد خانواده برای شما سخت است؟

58- آیا بیشتر افراد خانواده با خواسته‌های شما موافقند؟

59- آیا گاهی احساس می‌کنید که هیچ کس در خانه به فکر شما نیست؟

60- آیا رفتار افراد در خانه برای شما آزار دهنده است؟

بخش دوم E

61- آیا فکر می‌کنید معلمان شما را درك می‌کنند؟

62- آیا فکر می‌کنید مردودی شما به خاطر دشوار بودن بعضی از دروس

است؟

63- آیا دوست دارید در مدرسه با همکلاسان خود همکاری کنید؟

64- اگر بتوانید از مدرسه فرار می‌کنید؟

65- آیا فکر می‌کنید برخی از همکلاس‌ها، شما را در ورزش ضعیف

می‌دانند؟

66- آیا برخی از معلمان با سخت گیری‌های خود تکالیف مدرسه را سخت‌تر

می‌کنند؟

67- آیا از صحبت کردن با دانش‌آموزان تازه وارد لذت می‌برید؟

68- آیا غالباً فکر می‌کنید که برخی از معلمین خوب نیستند؟

69- آیا دوستان از شما می‌خواهند که در بازی‌های مدرسه شرکت کنید؟

70- اگر معلمان مهربان‌تر بودند خوشحال‌تر می‌شدید؟

71- آیا همکلاسان شما رفتار شما را نسبت به خود می‌پسندند؟

72- آیا تنها و بدون حضور همکلاسان خود احساس راحتی می‌کنید؟

73- آیا معلمان دانش‌آموزان را تشویق به همکاری می‌کنند؟

74- آیا گاهی به دلایلی از همکلاسان خود دوری می‌کنید؟

75- آیا اغلب فکر می‌کنید برخی از معلمان نسبت به شاگردان توجه

کمتری دارند؟

بخش دوم F

76- آیا برای دیدن دوستانی که در همسایگی شما قرار دارند به خانه آنها

می‌روید؟

77- آیا عادت دارید با همسایگان صحبت کنید؟

78- آیا بیشتر همسایگان شما از قانون اطاعت نمی‌کنند؟

79- آیا با دوستان همسایه خود بازی می‌کنید؟

80- آیا دانش‌آموزان زیبای جنس مخالف در همسایگی شما زندگی می‌کنند؟

81- آیا برخی همسایگان تا آن حد مهربان هستند که بتوان آنها را دوست داشت؟

82- آیا سعی می‌کنید از پسران و دختران ملیت‌ها و نژادهای دیگر که در همسایگی شما هستند دوری کنید؟

83- آیا اغلب به میهمانی همسایگان می‌روید؟

84- آیا لازم است با افراد همه طبقات اجتماعی مهربان و خوب باشیم؟

85- آیا از این که در گروه دختران و پسران باشید خوشحال می‌شوید؟

86- آیا در همسایگی شما افرادی زندگی می‌کنند که دوست داشتن آنها مشکل باشد؟

87- آیا در همسایگی شما افراد نامناسبی وجود دارند که بخواهید از آنها دوری کنید؟

88- آیا در همسایگی شما افرادی زندگی می‌کنند که از برخورد با آنها خوشنود نباشید؟

89- آیا بیشتر دختران و پسران همسایه خود را دوست دارید؟

90- آیا برخی از همسایگان، شما را به سبب آن که مذهبی هستید فردی عجیب می‌دانند؟

به دو طریق می‌توان از تحلیل این پرسشنامه استفاده کرد

A. تحلیل بر اساس مولفه‌های پرسشنامه

B. تحلیل بر اساس میزان نمره به دست آمده

تحلیل بر اساس مولفه‌های پرسشنامه

به این ترتیب که ابتدا پرسشنامه‌ها را بین جامعه خود تقسیم و پس از تکمیل پرسشنامه‌ها داده‌ها را وارد نرم افزار اس پی اس کنید. البته قبل از وارد کردن داده‌ها شما باید پرسشنامه را در نرم افزار اس پی اس تعریف کنید و سپس شروع به وارد کردن داده‌ها کنید. چگونگی کار را برای شفافیت بیشتر به صورت مرحله به مرحله توضیح می‌دهیم

مرحله اول. وارد کردن اطلاعات تمامی سوالات پرسشنامه (دقت کنید که شما باید بر اساس طیف لیکرت عمل کنید).

مرحله دوم. پس از وارد کردن داده‌های همه سوالات، سوالات مربوط به هر مولفه را کمپیوت (compute) کنید. مثلاً اگر مولفه اول X و سوالات آن 1 تا 7 است شما باید سوالات 1 تا 7 را compute کنید تا مولفه x ایجاد شود.

به همین ترتیب همه مولفه‌ها را ایجاد کنید و پس از این کار در نهایت شما باید همه مولفه‌ها که ایجاد کردید را با هم compute کنید تا این بار متغیر اصلی تحقیق به وجود بیاید که به طور مثال متغیر مدیریت دانش یا ... است.

مرحله سوم. حالا شما هم مولفه‌ها را به وجود آورده‌اید و هم متغیر اصلی تحقیق را؛ حالا می‌توانید از گزینه آنالیز هر آزمونی که می‌خواهید برای این پرسشنامه (متغیر) بگیرید.

مثلاً می‌توانید آزمون توصیفی (میانگین، انحراف استاندارد، واریانس) یا می‌توانید آزمون همبستگی را با یک متغیر دیگر بگیرید.

• نمره گذاری پرسشنامه:

دو گزینه بله و خیر

تحلیل (تفسیر) بر اساس میزان نمره پرسشنامه

روایی و پایایی پرسشنامه

روایی ابزار جمع آوری داده‌ها

اعتبار یا روایی با این مسئله سر و کار دارد که یک ابزار اندازه‌گیری تا چه حد چیزی را اندازه می‌گیرد که ما فکر می‌کنیم (سرمد و همکاران، 1390). در

یزدیان اصفهانی (1390) اعتبار محتوای این پرسشنامه توسط اساتید راهنما و مشاور و چند تن از افراد صاحب‌نظر مورد تأیید قرار گرفته است و از اعتبار لازم برخوردار می‌باشد.

پایایی ابزارهای جمع آوری داده ها

قابلیت اعتماد یا پایایی یک ابزار عبارت است از درجه ثبات آن در اندازه گیری هر آنچه اندازه می‌گیرد یعنی اینکه ابزار اندازه‌گیری در شرایط یکسان تا چه اندازه نتایج یکسانی به دست می‌دهد (سرمد و همکاران، 1390). در پژوهش یزدیان اصفهانی (1390) پایایی این پرسشنامه با روش بازآزمایی با فاصله یک ماه 0/652 بدست آمد.

منابع:

سرمد، زهره؛ حجازی، الهه و عباس بازگان (1390) روش تحقیق در علوم رفتاری، تهران: انتشارات آگه.

یزدان اصفهانی، سمانه (1390). اثربخشی آموزش مهارت‌های اجتماعی بر سازگاری و نگرش صمیمانه دختران با نقص بینایی اصفهان. دانشگاه اصفهان دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی گروه روان‌شناسی کودکان با نیازهای خاص.

آخوندی، ا. (1379). بررسی رابطه حمایت اجتماعی ادراک شده با سازگاری اجتماعی دانش‌آموزان شهر تهران. پایان‌نامه کارشناسی ارشد روانشناسی، دانشگاه تربیت مدرس، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی.

پورسید و همکاران. (1389). اثربخشی برنامه آموزش مهارت‌های زندگی بر میزان سازگاری دانشجویان نابینا و کم بینا. *مجله راهبردهای آموزش*، دوره